

Actualitat CEA

Congrés Ibèric d'Estudis Africans.

Del 14 al 16 de juny d'aquest any, tindrà lloc a Madrid el 8è Congrés Ibèric d'Estudis Africans (CIEA), enguany organitzat pel grup d'Estudis Africans de la Universitat Autònoma de Madrid. Saber-ne més.

Cicle de conferències sobre política i economia africana.

Durant tots els dimecres de febrer d'enguany, el CEA ha dut a terme quatre xerrades dins el cicle Política i Economia Africana organitzat pel Centre Cultural Teresa Pàmies -Centre Cívic Urgell de Barcelona. Saber-ne més.

Documental del CEA premitat per la seva contribució a la multiculturalitat

La peça audiovisual "Expressions de l'Àfrica negra a Barcelona", del Centre d'Estudis Africans i Interculturals, ha estat guardonada amb el IV Premi de la Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual (MDA). Saber-ne més.

Realització d'un diagnosi participatiu amb la comunitat de dones pakistaneses del Poble-Sec

Després d'un curs en marxa, s'ha acabat el projecte de diagnosi participatiu amb la comunitat de dones pakistaneses del Poble-Sec. Saber-ne més.

La casa dels pobles, CIEMEN.

Després d'una primera etapa de la conformació de la Casa dels Pobles a l'espai CIEMEN, es va realitzar un procés amb algunes comunitats migrades minoritàries i minoritzades als seus països d'origen. Saber-ne més.

Full d'Anàlisi de l'Actualitat Africana

En defensa del Doctor

El doctor Wenceslao Mansogo és un incansable defensor dels drets humans ecuatoguineà, que actualment està en presió per una més que dubtosa acusació de tràfic d'òrgans.

Jordi Sant Gisbert

Decidir sobre Somàlia sense els somalis

El passat 23 de febrer es va celebrar a Londres una conferència per determinar la nova estratègia de gestió del conflicte de Somalia. Malgrat les bones paraules resulta frapant que el poble somalí no va ser una de les parts representades.

Fernando Díaz Alpuente

Signatura convidada

El 22 de març i en el marc del 6è Fòrum Mundial de l'Aigua a Marsella (França), un nou Dia Mundial de l'Aigua. Ningú pot negar que aquesta celebració anual suposa un acte de difusió important i necessari dels reptes que actualment presenta l'agenda internacional en matèria d'aigua i sanejament, entre els quals destaca el compromís global d'assolir els Objectius de Desenvolupament del Mileni (ODM) per l'any 2015 en matèria d'aigua i sanejament. Llegir-ne més.

Tomás López de Bufalá.

Qui va dir Àfrica?

Col·locar Àfrica allà on la gent mira La manca de protagonisme de l'Àfrica als mitjans de comunicació és una queixa recurrent. En tot cas, més interessants que las lamentacions, són les solucions i alguns centres d'estudis africans han recorregut a les xarxes socials per equilibrar aquesta invisibilitat.

Carlos Bajo Erro

El CEA es canvia de local

El Centre d'Estudis Africans s'ha canviat durant el mes de març de local. La nova adreça és Ronda Sant Pere 23, 1 º 3 º, de Barcelona. Veure mapa.

Barcelona, març de 2012.

Full d'Anàlisi de l'Actualitat Africana

En defensa del Doctor Jordi Sant Gisbert (twitter.com/jordisant)

Vaig conèixer el doctor Wenceslao Mansogo l'abril de 2010 en un congrés celebrat a Nova York dedicat a analitzar l'evolució política, social i cultural de Guinea Equatorial després de 40 anys d'independència. Ell podria haver parlat de l'impacte del SIDA entre la població jove, dels programes de prevenció del paludisme o dels estralls de l'oncocercosi. Però no, la seva ponència no parlava de medicina, sinó de Drets Humans. Concretament de les noves estratègies del règim d'Obiang per exercir una violència política, potser menys visible, però igual o més efectiva. De la seva colpidora presentació em va sobtar els casos de desnonaments massius de població que vivia en zones per on hi havia de passar noves infraestructures. En Wenceslao, ens explicava que si trobaves que a casa teva hi havia una creu vermella pintada a la façana, ja podies córrer a trucar un amic o un familiar. La teva casa, en qüestió de dies, setmanes o mesos, seria derrocada sense cap més avís previ que el soroll d'una màquina excavadora i sense cap mena de indemnització.

Wenceslao parlava en qualitat de responsable de Drets Humans de la Convergència para la Democracia Social (CPDS) de Guinea Equatorial i aquell vespre, a pocs metres seu, hi havia ministres i ambaixadors del govern guineà que titllaren les seves denúncies de simples especulacions d'uns opositors ressentits que s'oposaven a qualsevol millora infraestructural del país. En el seu lloc, la seva presència m'hagués atemorit. A ell no, l'encoratjava.

Aquell mateix estiu, vaig visitar Guinea per col·laborar en un estudi dirigit per Alicia Campos Serrano (UAM) sobre els impactes de l'economia del petroli en la primera dècada del s. XXI. Després de Malabo vaig visitar Bata, i a una de les primeres persones que vaig entrevistar va ser en Wenceslao. A Bata hi dirigeix una clínica privada i, per uns dies, em va allotjar en una habitació contigua. Recordo perfectament com s'indignava davant del fet que un investigador sense gaires recursos hagués d'allotjar-se en hotels de

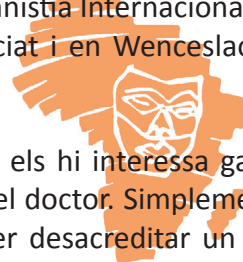
preus exorbitants només a l'abast dels empresaris petrolers.

El dia a dia del doctor era intrèpid: coordinar la Clínica, passar consulta a les múltiples famílies que hi acudien, operar d'urgència, etc. Els preus de la consulta eren força populars, molt més propers a les tarifes que cal abonar als hospitals públics que al dels hospitals d'elit subvencionats pel govern israelià. Quan arribaven els caps de setmana, aprofitava per deixar la consulta i oferir cursos de formació als treballadors de la clínica i exercir de regidor responsable de alcantarillado, saneamiento y pobres de solemnidad a l'ajuntament de Bata. Per això últim es passava atent per la ciutat i apuntava en una llibreta tots els desperfectes que tenia el paviment i el magre clavegueram de les zones cèntriques. Així, em deia, quan l'alcalde de la ciutat es dignés a convocar un ple, ell, l'únic regidor a l'oposició, li faria saber l'estat de deteriorament material de la ciutat. Els pobres de solemnidad no els apuntava ja que em reconeixia que no hi haurien hagut prou llibretes a tot el país per deixar-ne constància.

Actualment, el doctor Wenceslao Mansogo està a la presó, acusat de traficar amb òrgans d'una pacient que es va morir a la seva clínica. La denúncia la van fer familiars de la difunta quan el doctor els hi va entregar el cos després de que aquesta morís. Malgrat que l'autòpsia realitzada per membres del Ministeri de Salut va revelar que la mort havia estat causada per un atac de cor i que el cos es trobava intacte, el jutge va ordenar el seu empresonament argumentant que la mort de la pacient havia estat un error professional del doctor.

Malgrat els recursos posats per la seva defensa i les denúncies fetes des de diferents organitzacions (entre les quals destaca Amnistia Internacional), el jutge encara no s'ha pronunciat i en Wenceslao, un mes després, segueix pres.

Ni al jutge ni al govern els hi interessa gaire la denúncia feta en contra del doctor. Simplement, tenen una oportunitat d'or per desacreditar un dels opositors valents que encara no s'han rendit a Guinea i que aprofiten les poques esclatxes que deixa el règim

per amplificar la denúncia de l'autocràcia d'Obiang. El seu objectiu és arruïnar la seva carrera professional i fomentar la desconfiança entre el veïnat per fer fracassar la seva clínica. En la seva plutòcrata visió de la política pensen que quan més pobre de solemnitat sigui, més inoperant com opositor es mostrarà. I que si perd el seu estatus de "professional independent", no tardarà en somicar davant del règim per aconseguir una plaça de doctor o com a membre d'algun ministeri.

Però en Wenceslao, com en Plácido Micó, en Marcial Abaga o tants d'altres, forma part del grup dels incorruptibles. Aquells que, malgrat la seva formació (en Wenceslao va estudiar a París) no han renunciat a tornar a Guinea; aquells que, per molts feixos de diners que els hi posin davant lla cara, no es deixarien mai cooptar pel règim; aquells que, per molt que els empresonin, seguiran pensant i defensant el mateix. I així, ja porten més de vint anys.

Des de les pàgines d'aquest butlletí ja m'he pronunciat molts cops sobre la corresponsabilitat i de la diplomàcia internacional (i concretament dels polítics espanyols i catalans) a Guinea. Tanmateix, la hipocresia possibilita que es firmin declaracions parlamentàries de condemna del règim al mateix temps que es potencien vincles comercials. Ànims Wenceslao, només amb tu i els teus, us en sortireu d'aquesta.

Decidir sobre Somàlia sense els somalis

Fernando Díaz Alpuente
(twitter.com/elsituacionista)

A la mateixa mansió del West End de Londres on l'any 1979 es va negociar la independència de Rodhèsia, actual Zimbabwe, del Regne Unit, l'actual Primer Ministre David Cameron va liderar la Conferència de Londres sobre Somàlia el passat 23 de Febrer. La reunió pretenia ser un punt d'inflexió en la gestió del conflicte somali en un moment que qüestions com la pirateria i la fam han tornat a situar a Somàlia en l'agenda mediàtica internacional. Tot i així, qualsevol persona que veiés el comunicat final i llegís les cròniques dels que hi van assistir se sentiria profundament

decepcionada amb els resultats, tot i els somriures i les mostres de satisfacció dels missatges oficials.

La Conferència va tenir el seu pròleg amb la decisió del Consell de Seguretat de les Nacions Unides del 22 de febrer, de passar de 12.000 a 17.731 els efectius militars de la missió per Somàlia, AMISOM, i el bloqueig al comerç de carbó somalí, a través del qual es financia part de Al-Shabaab. Aquesta decisió no va fer més que reforçar les temàtiques sobre les que estava planificada la trobada: i) seguretat i terrorisme; ii) el futur Govern Federal de Transició; iii) la AMISOM; i iv) la pirateria a l'Índic.

La Comunitat Internacional, tot i la situació humanitària que travessa Somàlia, està abocada a resoldre els seus propis dilemes de seguretat de la regió. El camí a seguir el va marcar la Secretària d'Estat de l'Administració Obama, Hillary Clinton, a l'afirmar abans de la conferència que els Estats Units no negociarien amb Al-Shabaab. Precisament la relació d'Al-Shabaab i els Estats Units és la que ha aconseguit canviar el mapa polític de Somàlia en els últims anys.

L'any 2006, amb la decisió dels serveis d'intel·ligència de l'Administració Bush de convertir als senyors de la guerra en agents antiterroristes a Somàlia, es va trencar el fràgil pacte als Tribunals Islàmics. Aquest nou ordre, promogut pel fracàs nord-americà en la seva segona intervenció directa al país, va tenir com a conseqüència la inclusió d'Al-Shabaab a la llista d'organitzacions terroristes internacionals de Washington i la consegüent retirada dels fons d'ajuda – actualment aquests són la vuitena part dels de l'any 2008. A més, la prohibició de realitzar negocis amb entitats somalis ha portat quasi al tancament el desembre del 2011 de l'actual sistema d'enviament de remeses, l'hawala, posant en perill els quasi 100 milions de dòlars que els somalis de la diàspora envien als seus familiars cada any.

Després del fracàs nord-americà de les intervencions a través dels senyors de la guerra somalis, la nova estratègia de Washington va consistir en l'extraversió militar del conflicte, implicant a Etiòpia i Kènia. L'inclusió d'aquests dos actors regionals ha fet més fort a Al-Shabaab. El seu discurs s'ha dotat d'una legitimitat de defensa del territori davant les potències enemigues i ja es parla d'una aliança amb diferents centres d'Al-Qaeda. Tot i que la seva força militar és dèbil, Al-Shabaab està preparant una ofensiva i aug-

mentant els seves bases de militància entre els joves somalis.

Tanmateix, el focus de la Conferència no va girar al voltant de les causes globals de la situació actual a Somàlia. Exclusivament es va centrar en actors locals. Respecte al Govern Federal de Transició, el mandat del qual actualment ha estat prorrogat per un any, es va determinar que ha fracassat en la consecució de tots els seus objectius, inclòs el d'augmentar la seva representativitat entre els diferents clans. Es va decidir que a l'agost d'enguany finalitzarà el seu mandat, tal i com estava previst, i llavors es donarà pas a la celebració d'una Assemblea Nacional amb un pretesa representativitat territorial. Totes les decisions al respecte foren aplaçades per la reunió d'Istanbul, el pròxim juny.

La preocupació del premier britànic David Cameron passava per negociar solucions als problemes de la pirateria a l'Oceà Índic. Pel Regne Unit, comptar amb llibertat de pas per aquesta zona és de màxima prioritat. De totes maneres les solucions plantejades passaren per un augment dels fons destinats a la lluita contra la pirateria de manera local. Especialment a través de Putland, deixant de banda el fet de que varis centres de poder d'aquest negoci estiguin situats fora del territori somali —es parla de Nairobi, Suez i fins i tot de Londres.

Les conclusions de la Conferència no podien haver estat més decebedores. De fet, uns dies abans de la celebració es va filtrar un esborrany de comunicat tan buit de contingut que s'esperava que canviés després de la celebració. Finalment, el comunicat filtrat i el final foren pràcticament idèntics, constatant el fracàs de la Comunitat Internacional i els agents somalis implicats en aquest procés.

Resulta significatiu que la conferència en prou feines tractés qüestions humanitàries, però que digués haver escoltat la veu dels somalis. Més encara quan sis mesos després de la declaració de Somàlia com estat de fam per les Nacions Unides, es calcula que hi ha 325.000 nens i nenes els que sofreixen desnutrició aguda. Segons dades d'Oxfam, 2.3 milions de persones necessiten accés a ajuda humanitària, trobant-se el 31% en situació crítica. I de fet, els països donants continuen utilitzant l'ajuda humanitària com una eina

de seguretat més al seu abast. Obviant criteris humanitaris, pressionen a les organitzacions humanitàries per que es garantitzi l'accés de les poblacions "alliberades" d' Al-Shabaab. És a dir, es vol utilitzar l'ajuda humanitària com un dividend de la pau perquè la població s'enfronti a l'organització, enlloc de resoldre el desviament que el Govern Federal de Transició ha fet d'aquesta —calculat al voltant del 11% del total.

La Conferència que, per molt que se'n vanagloriï en el seu comunicat final, no ha escoltat les veus dels somalis que pateixen el conflicte. La forta i mobilitzada societat civil somali no ha tingut accés ni representació en aquesta reunió i les seves solucions a la violència no estant sent escoltades en cap fòrum d'importància. La Comunitat Internacional, en convivència amb els autors de la violència local, està promocionant la extensió d'una recepta per la pau que bàsicament obliga a la creació d'una estructura estatal sostinguda pels repressors d'anys enrere i els d'avui en dia. Una recepta que, a més a més, preveu la implicació d'actors privats internacionals en la reconstrucció de la nova Somàlia, sempre a càrrec del deute estatal del país i, per tant, perpetuant les asimetries de poder i les injustícies que cronifiquen la situació de conflicte.

Mentre l'enfocament d'aquest tipus d'acords per la pau continuï sent el de perpetuar els models de pau liberal, centrats en promocionar els actors de la violència local sense incidir en les xarxes globals implicades en el conflicte, la situació no revertirà i la construcció d'unes veritables bases per la pau a Somàlia estaran cada dia més lluny.

Enllaços d'interès:

- | London Conference on Somalia.
- | Comunicat Final de la Conferència.
- | González Aimé, E. (Coord.) (2011) Dinámicas políticas en torno al Cuerno de África. Revista Académica de Relaciones Internacionales.
- | Ruiz-Giménez, Itziar (2012). Más allá de la barbarie y la codicia. Ediciones Bellaterra. Barcelona.
- | Challaughy, T. Kassimir, R. & Lantham, R. (Eds.) (2001) Intervention and Transnationalism in Africa: Global-Local Networks of Power. Cambridge University Press. Cambridge.

Signatura convidada

Tomás López de Bufalá - Especialista en Aigua i Sanejament a P4R-AECID

L'aigua i l'Àfrica Subsahariana en el Dia Mundial de l'Aigua del 2012

Aquest any es llençarà, el pròxim 22 de març i en el marc del 6è Fòrum Mundial de l'Aigua a Marsella (França), un nou Dia Mundial de l'Aigua.

Ningú pot negar que aquesta celebració anual suposa un acte de difusió important i necessari dels reptes que actualment presenta l'agenda internacional en matèria d'aigua i sanejament, entre els quals destaca el compromís global d'assolir els Objectius de Desenvolupament del Mileni (ODM) per l'any 2015 en matèria d'aigua i sanejament. Per extensió, aquest fet posa en evidència el llarg camí que encara queda per recórrer per la realització efectiva del Dret Humà a l'Aigua i al Sanejament (DHAS) a escala mundial.

És considerable la capacitat que té aquest acte, amb rèpliques de la gran celebració en diferents punts de la geografia mundial el mateix dia per sensibilitzar internacionalment i davant de diferents sectors polítics, econòmics i socials del planeta, sobre la importància d'avançar en aquesta essencial agenda internacional per millorar l'accés a serveis adequats d'aigua i sanejament per tots els éssers humans. Malauradament, les celebracions del Dia Mundial de l'Aigua, celebrades anualment des del 1995, acostumen a tenir sovint i de manera recurrent un gust agredolç per milions de persones arreu del món.

L'acte queda normalment acotat entre les alarmants xifres que apareixen en els titulars cada 22 de març, que aquest any anunciaran que hi ha aproximadament 884 milions de persones sense accés a serveis segurs d'aigua potable i 2600 milions d'éssers humans sense accés a serveis de sanejament bàsic i l'autocomplaença d'haver fet cada any un mica més per reduir aquesta terrible i mortífera esclatxa que dificulta enormement el

Segons Ban Ki Moon, "la falta de serveis adequats d'aigua i sanejament mata cada any a més persones al món que totes les guerres actuals juntes"

desenvolupament humà del planeta. Segons les paraules del propi Secretari General de les Nacions Unides (ONU), Ban Ki Moon, "la falta de serveis adequats d'aigua i sanejament mata cada any a més persones al món que totes les guerres actuals juntes".

És en aquest context que la Comunitat Internacional i els seus grups sectorials globals assumeixen actualment que, en el món en general i en els països de l'Àfrica Subsahariana en particular, l'avenç en matèria d'aigua i sanejament estan sent considerables. Per exemple, per l'Àfrica Subsahariana s'afirma que entre el 1990 i el 2008 es va reduir en un 11% el nombre de persones sense accés a fonts d'aigua apta pel consum humà, i en un 3% la població sense accés a serveis de sanejament bàsics (Informe de la ODM, 2011). Desafortunadament, aquestes dades, tot i estar limitades respecte a la magnitud de les necessitats existents, segueixen lluny de la realitat, i en conseqüència les xifres reals resulten lamentablement molt menys afalagadores.

Un dels motius d'aquesta situació és que les grans iniciatives globals de compilació, anàlisi i publicació periòdica d'aquestes estadístiques, per poder fer incidència política en diferents fòrums i mobilitzar compromisos i recursos en conseqüència entre la comunitat internacional, acostumen a basar-se en informació proporcionada pels respectius països participants. Aquests, en la majoria de casos ofereixen dades basades tan sols en infraestructures registrades com a construïdes (com el fet de tenir pròxima una aixeta, un pou o una latrina),

sense tenir en compte aspectes com saber si som capaços d'assegurar l'accés i la funcionalitat en el temps d'aquestes infraestructures, ja sigui en termes de qualitat, confiança, assequibilitat o sostenibilitat operativa i financera dels serveis d'aigua potable i sanejament bàsic en qüestió. Sense aquests últims punts, el repte de la cobertura, i en conseqüència l'accés, es converteix en una mera quimera.

En altres paraules, tenir aigua sortint d'una aixeta o d'una bomba manual no significa automàticament tenir accés a aigua potable si aquesta no té la qualitat suficient pel consum humà. Tenir físicament una latrina a casa o estar connectat a una xarxa de sanejament no s'hauria de comptabilitzar com accés si aquestes infraestructures estan obsoletes, col·lapsades i, en definitiva, resulten més un problema de salut pública que un servei de sanejament. I en aquest sentit també caldria preguntar-se si hauríem de considerar com accés a aigua potable tenir una aixeta a casa, per la qual, per exemple, només hi surti aigua de dubtosa qualitat cada cinc dies i tan sols durant tres hores. Com es pot considerar que tingui accés a serveis d'aigua i sanejament si no tinc capacitat per pagar-los i per tant ens poden tallar el servei? No resulta contraproductiu pel sector, i la població implicada, que es comptabilitzi com accés a aigua potable infraestructures que en la majoria dels casos, i especialment en el context rural, tenen una vida útil limitada, amb índex de inoperativitat dels sistemes que poden arribar a superar, en països com Moçambic, el 50% de les infraestructures construïdes?

Des de les grans declaracions del sistema de les Nacions Unides, com el mencionat reconeixement del Dret Humà a l'Aigua i al Sanejament, passant pels compromisos financers i institucionals de països donants i receptors d'ajuda pel sector, fins a la manera en com s'enfoquen aquestes inversions en l'àmbit internacional, nacional i local, depenen en gran mesura en la manera com s'identifiquen i mesuren els avenços i reptes pendents. Un exemple és que a pesar que l'any 2009, segons l'Organització per la Cooperació Econòmica i el Desenvolupament (OCDE), es van invertir a l'Àfrica Subsahariana més de 2.400 milions de dòlars en matèria d'aigua i sanejament, els diners principalment van ser destinats a la construcció d'infraestructura nova d'abastiment d'aigua potable, sanejament bàsic, clavegueram i marginalment tractament d'aigües residuals, quedant en un segon terme qüestions com el desenvolupament i implementació efectiva d'instruments que millorin els marcs institucionals, legals, regulatoris, i la sostenibilitat operativa i financera d'allò que ja s'ha invertit prèviament en matèria d'aigua i sanejament.

Aquestes i altres qüestions agafen especial rellevància en el context de la present celebració del Dia Mundial de l'Aigua, i de les iniciatives que sorgeixen d'actes com aquest, on la realitat dels avenços en matèria d'accés a serveis adequats i sostenibles d'aigua i sanejament a l'Àfrica Subsahariana requereix repensar la manera en què es mesura el treball que fem i les fites que considerem que assolim. Perquè, en definitiva, mesurar l'accés a serveis d'aigua i sanejament implica condicionar la manera com es negocien i estableixen les agendes i compromisos del sector. Això, més enllà de les xifres, implica la qualitat de vida, i en molts casos la vida mateixa, de milions de persones. Les conseqüències són tan dramàtiques i els reptes reals tan grans que no podem, ni ens podem permetre, prorrogar més la manera en que actualment mesurem i acotem els nostres compromisos entre semblants. Més enllà de les xifres, ens hi va la vida.

Feliç Dia Mundial de l'Aigua 2012!

Qui va dir Àfrica?

Col·locar Àfrica allà on la gent mira

Carlos Bajo Erro

(twitter.com/cbajo)

És recurrent les queixes que duen a terme tant estudiosos com amants i fascinats d'Àfrica, sobre l'escassa visibilitat del continent. Cert és que el reclam no és exactament aquest, sinó més aviat l'absoluta invisibilitat del continent als mitjans. "Àfrica no interessa", acostuma a ser la resposta d'aquells que no han descobert la seva riquesa (no les seves riqueses) i, fins i tot, de les redaccions d'uns mitjans de comunicació convencionals que segueixen sovint escudant-se en la premissa que ofereixen allò que el lector, oient o espectador demana. No és ara, però, el moment ni l'espai per discutir sobre si el ciutadà consumeix el que els mitjans ofereixen o si els mitjans ofereixen allò que el ciutadà vol consumir. Més ens val no perdre'ns en debats estèrils que entretenen les energies. Centrem-nos, doncs, en buscar solucions concretes o, més aviat, mostrar alternatives a l'abast de qualsevol.

Encara que molts pensin el contrari, aquest espai no és suficient per parlar sobre la presència d'Àfrica a Internet. És més, ni tan sols és suficient per parlar sobre la presència d'Àfrica en les xarxes socials. Així que anem pas a pas i quedem-nos amb una estratègia que per a uns serà interessant, mentre que per altres és, simplement, necessària. Es tracta de la presència dels centres d'estudis africans a les xarxes socials. Aquesta estratègia pot ser una manera de resoldre la trobada entre Mahoma i la muntanya sense preocupar-nos de qui és el que s'acosta a l'altre.

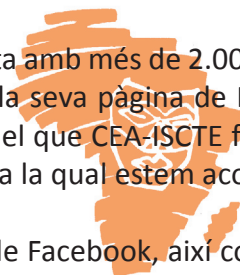
Les dades de l'Internet World Stats indiquen que a dia 31 de desembre de 2011 al món hi havia 2.267.233.742 usuaris d'Internet. La mateixa estadística indica que existeixen 799.092.160 comptes de Facebook (pràcticament una de cada tres persones a Europa). Dues dades són suficients per esbossar una estratègia: On s'han de visualitzar els centres d'estudis africans? A Internet. I més concretament? A Facebook i, per extensió, a les xarxes socials. Així de simple.

A dia 31 de desembre de 2011 al món hi havia 2.267.233.742 usuaris d'Internet i 799.092.160 comptes de Facebook (pràcticament una de cada tres persones a Europa)

La veritat és que alguns dels més prestigiosos ho estan fent de manera eficaç, des del seu punt de vista, i útil, des de la perspectiva dels usuaris. Sense voluntat d'enumerar tots els centres presents en aquestes teranyines mundials, sí que podem acostar-nos a algunes de les experiències més rellevants, sense ambicions i simplement per animar als interessats a que facin la seva pròpia recerca i escullin els canals que trobin més interessants.

Per començar, la fanpage del Centre d'Estudos Africanos - ISCTE de Lisboa, compta amb més de 2.000 usuaris. Què significa això? Doncs que tenint en compte l'ús que aquest centre fa de la seva pàgina de Facebook, es podria dir que dues mil persones reben diàriament diverses trucades sobre el que CEA-ISCTE fa. Evidentment, és un símil, la trucada no es realitza o, com a mínim, no en la modalitat a la qual estem acostumats.

El que sí que fa el CEA-ISCTE és difondre cada dia les seves activitats a través de Facebook, així com també comparteix amb els seus usuaris notícies que poden ser del seu interès: adverteix de l'aparició de les seves publicacions i de les d'altres centres, faciliten l'accés a través d'Internet, anuncia jornades, seminaris, cursos

i, fins i tot, ofertes de treball. És a dir, un catàleg de serveis d'allò més variat. Aquesta oferta es completa amb una pàgina independent de la Biblioteca Central d'Estudios Africans (BCEA), amb una funció més precisa.

Perfils molt similar al del CEA-ISCTE es reproduïxen en d'altres casos. Per exemple, el de la School of Oriental and African Studies (SOAS) de la Universitat de Londres que, tanmateix, té els seus serveis molt més fragmentats. Des de l'emissora de ràdio que té més de 2.700 seguidors, fins al Careers Service que ofereix informacions de caire docent i laboral (amb gairebé tres mil seguidors). El SOAS també compta amb una pàgina de facebook exclusivament orientada als estudiants (la SOAS Student's Union) i alguns dels seus departaments tenen pàgines pròpies (el Centre for Media and Film Studies, el Music Department o el Centre for International Studies and Diplomacy). En aquesta òrbita dels gairebé tres mil seguidors també es mou Nordic Africa Institute d'Uppsala, amb diversos dels seus serveis també descentralitzats. Aquests dos són exemples d'un ús extremadament racional de Facebook ja que aquesta multiplicitat de pàgines els permet donar informacions que s'adaptin molt més a les necessitats i expectatives dels seus seguidors. Tanmateix, en la mateixa xarxa social ens trobem amb molts altres centres d'estudis africans (encara que amb molts menys seguidors) com el African Studies Center de la Universitat de Pennsylvania, el African Studies Centre de Leiden o el Center for African Studies de la Universitat de Illinois.

Només per qüestions geogràfiques, citarem a part dels centres d'estudis africans ubicats, precisament a l'Àfrica, com és el cas del Council for the Development of Social Science Research in Africa (CODESRIA). Recalquem que l'única diferència respecte als anteriors és geogràfica, ja que la naturalesa de la seva pàgina

Les persones interessades en temes africans tenen, a través d'aquestes xarxes socials, un accés a coneixements i informacions que fins ara no més estaven a l'abast d'investigadors

de Facebook és exactament la mateixa: advertir de noves publicacions, anunciar jornades, cursos i seminaris i compartir convocatòries diverses.

Tota aquesta miscel·lània de pàgines ofereix un enorme volum d'informació de característiques molt diverses, des del més acadèmic fins a les informacions més generals. D'aquesta manera les persones interessades en temes africans tenen, a través d'aquestes xarxes socials, un accés a coneixements i informacions que fins ara no

més estaven a l'abast d'investigadors i experts. Tant sols requereix un esforç mínim (un click al ratolí) i a més a més enllaça uns canals que sovint neguen al continent la importància que aquest té.

Amb Twitter la situació és molt similar, tot i que el sistema de microblogging té una connotació potser més professional que social. En tot cas, es converteix en una eina que permet una enorme immediatesa i una connexió permanent amb persones que comparteixen interessos. En el cas dels centres d'estudis africans, es pot tornar a prendre el cas del SOAS com a exemple d'ús racional d'aquesta xarxa social. El centre britànic compta amb una desena de comptes a Twitter, el que li permet dirigir amb molta precisió els seus missatges als destinataris més interessats de forma temàtica. El SOAS treballa amb un servei de novetats sobre activitats (@ SOASFeed), un servei de notícies (@ SOASnewsroom), entre d'altres, als quals s'uneixen els comptes de l'emissora de ràdio (@ soasradio), la biblioteca (@ SOASLibrary), l'arxiu (@ SOASArchives), l'organització d'alumnes (@ SOASalumni) i també les de diferents departaments com el de polítiques (@ soaspolitics), o el de treball (@ SOASLabour), entre d'altres.

Modestament, el Centre d'Estudis Africans i Interculturals també tracta de treure partit d'aquestes eines a través del seu perfil de Facebook i del seu compte de twitter, que empra per donar difusió a les seves activitats, així com per compartir informacions i recursos que poden ser d'interès per als seus usuaris. Ja no hi ha excusa, Àfrica ja hi és, i cada vegada més, a les xarxes socials. Només cal voler agafar el que s'ofereix.

Butletí trimestral del Centre d'Estudis Africans

Ronda de Sant Pere 23, 1er 4a, 08003 - Barcelona Tel.93 412 39 37

www.centrestudisafricans.org

Altas y Bajas: centrestudisafricans@gmail.com

